

Andrzej Wiśniewski

"Kradzież kieszonkowa i jej sprawca", Z. Bożyczko, Warszawa 1962 : [recenzja]

Palestra 6/7(55), 75-76

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z. Bożyczko: *Kradzież kieszonkowa i jej sprawca*. Wyd. Prawn. Warszawa 1962, s. 200.

Książka dra Z. Bożyczki, pracownika naukowego Uniwersytetu we Wrocławiu, jest ciekawa pod wieloma względami. Autor daje w niej nie tylko obraz środowiska przestępczego złodziejów wrocławskich, ale także szczegółowy przegląd taktyki i techniki kradzieży. Metoda badawcza autora, bardzo zbliżona do obserwacji uczestniczącej, nadaje jego opisom charakter dokumentów życia społecznego i zawodowego środowiska przestępczego, które było przedmiotem obserwacji.

Jako teren swych badań autor wybrał miasto Wrocław. Jest to teren dogodny dla tego rodzaju badań, gdyż ludność miasta jest prawie w całości złożona z nowego napływowego elementu i znajduje się w nim zapewne większy niż zazwyczaj odsetek przestępców, którzy chętniej przebywają tam, gdzie nie są znani.

Autor poznał osobiście 84 kieszonkowców, od których uzyskał cenne ustne informacje związane z dokonywaniem kradzieży kieszonkowej. Ponadto przez osoby trzecie nawiązał kontakt z 5 starymi kieszonkowcami, którzy pisemnie przedstawili mu postępowanie „dintojry” w okresie międzywojennym oraz przejrżeli i uzupełnili brulion słownika złodziejów kieszonkowych (słownik ten zamieszczony jest na końcu książki). Uzyskane w ten sposób informacje, następnie własne obserwacje autora oraz dane ze statystyki milicyjnej i sądowej stanowią ten materiał, na podstawie którego książka została napisana. Na podkreślenie zasługuje jeszcze fakt, że autor zdobył sobie tak duże zaufanie w środowisku przestępczym, iż poszczególne rozdziały książki były czytane przez „wysoko wykwalifikowanych” złodziei, którzy zgłosili szereg uwag, przyjętych potem i wykorzystanych przez autora.

Po scharakteryzowaniu w rozdziale pierwszym metody i techniki zbierania materiału, autor daje szczegółową analizę badanego środowiska przestępczego. W rozdziale drugim autor podaje w ujęciu statystycznym wiek, płeć, stosunki rodzinne oraz rodzaje wrocławskich złodziejów kieszonkowych. W rozdziale trzecim charakteryzuje kieszonkowca jako przestępcę zawodowego, przedstawiając jego stosunek do przestępstwa, do społeczeństwa i władz, dochody z kradzieży kieszonkowej, metody samoobrony i ryzyko ujęcia.

W rozdziałach czwartym i piątym autor opisuje kieszonkowca w środowisku przestępczym oraz kieszonkowca jako członka społeczeństwa. Są tam przedstawione metody szkolenia, reguły postępowania, zespoły przestępcze, sąd złodziejski, język złodziejski, stosunek do innych przestępców, zmiana zawodu kieszonkowca, jego stosunki rodzinne, stosunek do religii, wychowanie dzieci, zajęcia legalne, warunki mieszkaniowe oraz wydatki.

Dwa ostatnie rozdziały dotyczą taktyki i techniki kradzieży kieszonkowej. W rozdziałach tych autor wskazuje najdogodniejsze miejsca kradzieży, czas dokonywania kradzieży, jej przebieg (czynności przygotowawcze, dotarcie do miejsca, wybór ofiary, zabezpieczenie odwrotu), omawia rodzaje kradzieży ze względu na miejsce ich dokonywania oraz technikę kradzieży kieszonkowej w zależności od jej przedmiotu. Rozdziały te, bogato ilustrowane, zadecydowały o konieczności wprowadzenia zamkniętej sprzedaży książki, której numerowane egzemplarze sprzedawane są tylko osobom interesującym się zawodowo problematyką przestępczości (m. j. również adwokatom).

W końcowych wnioskach książki autor wskazuje, że w Polsce Ludowej kradzież kieszonkowa jest domeną przestępczości zawodowej. Kieszonkowcy — poza

nielicznymi wyjątkami — kradną w zespołach, a nawet tworzą szajki. Umiejętna taktyka i wysoka technika wykonywania przestępstwa przyczyniają się do jego niewykrywalności, dlatego też nieznaczny jest odsetek przestępstw, które rozpoznano w postępowaniu sądowym, w stosunku do przestępstw popełnionych. Znane są wypadki wieloletniego wykonywania zawodu przestępczego bez ukarania. Wskazuje to na słuszność przewidzianego w art. 60 § 2 prawa sędziego do zaostrożenia kary w stosunku do przestępcy zawodowego, choćby nie był on dotychczas karany. Ocena sędziego, czy dany przestępca jest przestępcą zawodowym, powinna być oparta na stwierdzeniu, że rodzaj przestępstwa oraz technika i taktyka jego popełnienia wskazują na rutynę i fachowość, a charakter przestępstwa i tryb życia sprawcy potwierdzają, iż jego głównym źródłem utrzymania jest przestępstwo.

Uzupełnieniem książki jest aneks zawierający życiorysy 20 przestępców, wspomniany już słownik złodziejski oraz wykaz literatury.

J. Smiałowski, W. Lang, A. Delorme: *Z zagadnień nauki o normie prawnej*. PWN. Warszawa 1961, s. 244.

Przedmiotem rozważań pracy są zagadnienia związane ze strukturą normy prawnej i stosunkiem prawnym. Ponieważ jednak problematyka ta wiąże się dość ściśle z ogólnymi poglądami na istotę normy prawnej i prawa w ogóle, więc również i te zagadnienia nie zostały w książce pominięte.

Praca składa się z trzech rozdziałów.

W rozdziale pierwszym, zawierającym zagadnienia ogólne, autorzy dają określenie prawa i normy prawnej. Przez normę prawną rozumieją oni określone znaczenie zwrotów prawnych zawartych w obowiązujących aktach normatywnych. Analiza teoretyczna normy prawnej zmusza autorów do zajęcia się pewnymi zagadnieniami z dziedziny teorii języka. W tymże rozdziale przedstawiony jest także sposób analizy tekstów prawnych.

Omówienie wybranych teorii dotyczących struktury normy prawnej oraz ich krytyka jest treścią rozdziału drugiego. Spośród licznych teorii wybrane i omówione zostały poglądy Bindinga i Somló, Strogowicza, Kelsena oraz Landego.

W ostatnim, trzecim rozdziale przedstawione są poglądy szeregu autorów na zagadnienie stosunków prawnych.

Praca ma charakter wybitnie przeglądowy. Zadaniem jej jest zapoznanie czytelnika z omówionymi w niej poglądami różnych autorów oraz wyjaśnienie w sposób możliwie jasny i przystępny teoretycznych zagadnień dotyczących normy prawnej.

Andrzej Wiśniewski